

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

ENDELIG TILSYNSRAPPORT

Deltakeres rett til en individuell plan
etter introduksjonsloven § 6

Selbu kommune
22. januar 2018

Innhold

1. Tilsynets tema og formål.....	3
Formålet med tilsynet	3
Hjemmel for Fylkesmannens tilsyn.....	3
Forholdet til kommuneloven	3
Lovbrudd og merknad	4
Tema for tilsynet - kontrollområder.....	4
2. Gjennomføring av tilsynet.....	5
Om denne rapporten	5
3. Kommunens organisering av arbeidet med introduksjonsloven	6
4. Tilsynets hovedtemaer	7
4.1 Tilsystema 1 – Utformingen og fastsettelse av planen som enkeltvedtak ..	7
Rettslig grunnlag	7
Observasjoner og vurderinger.....	7
Konklusjon.....	8
4.2 Tilsystema 2 – Individuell tilpasning av planen og utarbeidelse i samråd med deltakeren	8
Rettslig grunnlag	8
Observasjoner og vurderinger.....	9
Konklusjon.....	9
4.3 Tilsystema 3 – Innholdselementer i individuell plan.....	9
Rettslig grunnlag	9
Observasjoner og vurderinger.....	10
Konklusjon	10
4.4 Tilsystema 4 – Jevnlig oppdatering av individuell plan og tilpasning til endringer i deltakerens livssituasjon	11
Rettslig grunnlag.....	11
Observasjoner og vurderinger.....	12
Konklusjon	12
5. Tilbakemelding på foreløpig rapport - avslutning av tilsynet.....	12
Oversikt over innhentet dokumentasjon.....	13

1. Tilsynets tema og formål

Denne rapporten er utarbeidet av Fylkesmannen i Sør-Trøndelag etter tilsyn med kommunes forvaltning av introduksjonsloven. Tilsynet retter seg mot kommunen, jf. introduksjonsloven § 3 om kommunens ansvar.

Formålet med tilsynet

Introduksjonslovens formål er at nyankomne innvandrere får styrket sin mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og sin økonomisk selvstendighet (introduksjonsloven § 1).

For deltakerne i lovens ordninger vil brudd på introduksjonsloven ha rettssikkerhetsmessige konsekvenser i strid med lovens målsetting. Lovbrudd vil også kunne ha negative samfunnsmessige konsekvenser ved at overgangen til arbeid eller utdanning blir forsinket. Dermed tar det lengre tid før den enkelte blir økonomisk selvstendig. Slike forsinkelser betyr økte offentlige utgifter til nye kvalifiseringstiltak og/eller ytterligere sosialhjelp. Samtidig tar det lengre tid før samfunnet kan benytte seg av de menneskelige ressursene nyankomne innvandrere har med seg.

Tilsynet skal bidra til etterlevelse av introduksjonsloven bestemmelser og til kommunens arbeid med å sikre kvaliteten i sin tjenesteproduksjon på området.

Hjemmel for Fylkesmannens tilsyn

Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) gir i § 23 Fylkesmannen hjemmel til å føre tilsyn med kapitlene 2 til 4 og § 25 tredje og fjerde ledd. Det betyr at det kan føres tilsyn med:

- Introduksjonsprogram (§§ 2-7)
- Introduksjonsstønad (§§ 8-16)
- Opplæring i norsk og samfunnskunnskap (§§ 17-20)
- Nasjonalt introduksjonsregister - NIR (§ 25 tredje og fjerde ledd)

Tilsynet kan også omfatte forskrifter gitt i medhold av disse bestemmelsene. I tillegg gjelder reglene i forvaltningsloven med de begrensninger som følger av introduksjonsloven, jf. introduksjonsloven § 21.

Kommunens internkontrollplikt

Etter introduksjonsloven § 24 skal kommunen føre internkontroll for å sikre at virksomhet og tjenester etter introduksjonsloven kapittel 2 til 4 og § 25 tredje og fjerde ledd er i samsvar med krav fastsatt i loven. Kommunen skal kunne gjøre rede for hvordan den oppfyller denne plikten, jf. § 24 annet ledd.

Selv om fylkesmannen ikke skal føre *særskilt* tilsyn med at kommunen oppfyller internkontrollplikten, vil kommunens internkontroll kunne være en del av tilsynet. Dette gjelder kommunens oppfyllelse av plikter etter introduksjonslovens kapittel 2 til 4 og § 25 tredje og fjerde ledd.

Forholdet til kommuneloven

Introduksjonsloven § 23 sier at reglene i kommunelovens kapittel 10A gjelder for Fylkesmannens tilsyn. Kommuneloven gir Fylkesmannen rett til å be om opplysninger, rett til innsyn i saksdokumenter og adgang til kommunale institusjoner eller andre som utfører oppgaver på vegne av kommunen.

Videre kan Fylkesmannen gi pålegg om å rette forhold som er i strid med lov og/eller forskrift. Før det gis pålegg skal kommunen få en rimelig frist til å rette forholdet. Fylkesmannen skal også før det fattes vedtak om pålegg, ha vurdert virkninger pålegget kan ha for kommunens øvrige virksomhet.

Når tjenester utføres av andre enn kommunen, skal krav om retting og eventuelle pålegg rettes til kommunen som ansvarlig for introduksjonsprogrammet. Kommunen plikter å sørge for at tjenesten utføres i samsvar med lov og forskrift.

Fylkesmannens tilsyn er et lovlighetstilsyn, jf. kommuneloven § 60b.

Lovbrudd og merknad

Disse begrepene kan brukes i Fylkesmannens konklusjon:

Brudd på regelverket (lovbrudd) er mangel på oppfyllelse av krav fastsatt i lov eller forskrift eller gitt i medhold av lov eller forskrift.

Merknad er et kritikkverdig forhold som ikke omfattes av definisjonen for lovbrudd, men der tilsynet med utgangspunkt i krav fra myndighetene avdekker praksis som potensielt kan føre til lovbrudd.

Lovbrudd skal rettes, mens merknader er noe kommunen selv velger om man vil ta hensyn til.

Tema for tilsynet - kontrollområder

Oppdraget med dette tilsynet er gitt Fylkesmannen som et embetsoppdrag fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Gjennom tilsynet skal Fylkesmannen kontrollere om kommunen utarbeider en individuell plan for deltakerne, i samsvar med introduksjonsloven § 6, som lyder slik:

«Det skal utarbeides en individuell plan for den som skal delta i introduksjonsprogram. Den skal utformes på bakgrunn av en kartlegging av vedkommendes opplæringsbehov og av hvilke tiltak vedkommende kan nyttiggjøre seg.

Planen skal minst inneholde programmets start og tidsfaser og en angivelse av tiltakene i programmet.

Planen skal utarbeides i samråd med vedkommende.»

Innholdet i introduksjonsprogrammet er nærmere omtalt i introduksjonsloven § 4, der det heter at programmet minst skal inneholde (a) norskopplæring, (b) samfunnskunnskap og (c) tiltak som forbereder til videre opplæring eller tilknytning til yrkeslivet.

Individuell plan er et sentralt styrings- og samarbeidsdokument for introduksjonsprogrammet. Det er et dynamisk dokument, som skal bidra til et målrettet og sammenhengende kvalifiseringsløp for den nyankomne.

Innenfor dette tema er det vurdert fem kontrollområder:

1. Utforming og fastsettelse av planen som et enkeltvedtak
2. Utarbeidelse i samråd med deltakeren og individuell tilpasning
3. Krav til innholdet i planen
4. Jevnlig revisjon av planen og revisjon ved endringer i livssituasjon
5. Enkeltvedtak ved vesentlige endringer av planen

De rettslige krav til kommunen innenfor hvert kontrollområde er gjengitt i hoveddelen av rapporten. De bygger på tilsynsinstruksen som Justisdepartementet har utarbeidet for fylkesmennene for dette tilsynstemaet.

Vi viser i denne forbindelse også til Justisdepartementets rundskriv G-01/2016, som gir utfyllende bestemmelser til introduksjonslovens regler.

2. Gjennomføring av tilsynet

Tilsynet er gjennomført slik:

Mai 2017	Skriftlig varsel til kommunen om åpning av tilsynet, med frist 31. mai for innsending av egenerklæring og dokumentasjon
Juni	Mottak og gjennomgang av dokumentasjon fra kommunen.
August	Innhenting av enkeltsaker som dokumenterer kommunens praksis på område, med frist 20. september
Oktober	Gjennomgang av dokumentasjon og utarbeidelse av foreløpig tilsynsrapport. Frist for tilbakemelding 15. desember
Januar 2018	Utarbeidelse av endelig tilsynsrapport Oppfølging og avslutning av tilsynet

Om denne rapporten

Grunnlaget for Fylkesmannens vurderinger i denne tilsynsrapporten er

- kommunens egenerklæring
- innsendte dokumenter (se oversikt i slutten av denne rapporten)
- gjennomgang av fem enkeltsaker om individuell plan
- kommunens tilbakemelding på foreløpig tilsynsrapport

Se oversikt i slutten av denne rapporten.

Hvert avsnitt i hoveddelen av rapporten starter med en gjennomgang av de rettslige krav innenfor kontrollområdet. Disse delene bygger på tilsynsinstruksen som IMDi har utarbeidet for fylkesmennene. Observasjonsdelene er nummerert, slik at hver avsnitt svare til ett av underspørsmålene i kontrollskjemaet som er utarbeidet i forbindelse med tilsynet.

I konklusjonsdelen har vi oppsummert våre funn, og eventuelt formulert korreksjons-punkter i forhold til kommunens praksis.

Konklusjonene i denne rapporten er et uttrykk for hva tilsynsmyndigheten har sett gjennom den dokumentasjonen som forelå på tidspunktet for tilsynet. Rapporten sier ikke noe om kommunens forvaltning av introduksjonsordningen på *andre* områder enn de som er undersøkt gjennom tilsynet.

3. Kommunens organisering av arbeidet med introduksjonsloven

I følge tall publisert på nettsidene til Integrasjons- og mangfoldsdirektoratet IMDi startet Selbu kommune med bosetting av flyktninger i 2013. I årene 2015 og 2016 har Selbu kommune bosatt hhv. 14 og 12 personer, noe som er godt i samsvar med vedtatte bosettingstall.

Arbeidet med et introduksjonsprogrammet for bosatte flyktninger er underlagt sektor oppvekst i Selbu kommune, som har ansvar for både voksenopplæringen og introduksjonsprogrammet for øvrig. Voksenopplæringen er lokalisert sammen med Selbu videregående skole, og skjer i samarbeid med denne skolen. Flere tjenester i kommunen bidrar med støtte til deltakerne i programmet, slik som helsesøster, lege og boligkoordinator. Flyktningekoordinator rapporterer direkte til lederen for sektor oppvekst.

Kommunen har utviklet møteplaner og kommunikasjonsrutiner som skal sikre god informasjonsflyt mellom flyktningetjenesten og samarbeidende tjenester. Det samme gjelder informasjon til overordnet nivå, både administrativt og politisk.

Kommunen har fastsatt en egen rutinebeskrivelse innenfor samarbeidet med NAV Værnes. Denne skal sikre et godt samarbeid rundt deltakere som er aktuelle for tiltak i NAV i og etter introduksjonsprogrammet.

4. Tilsynets hovedtemaer

4.1 Tilsystema 1 – Utformingen og fastsettelse av planen som enkeltvedtak

Gjennom tilsynet har tilsynsmyndigheten vurdert om:

- Kommunen utarbeider en individuell plan som fastsettes ved enkeltvedtak

Rettslig grunnlag

Kommunen skal utarbeide en individuell plan for alle deltakere i introduksjonsprogram, jf. introduksjonsloven § 6 første ledd første punktum.

Kommunen skal også utarbeide en individuell plan for alle deltakere i opplæring i norsk og samfunnskunnskap, jf. introduksjonsloven § 19 første ledd.

Minstekravene i § 6 gjelder tilsvarende for denne planen. I tillegg stilles det krav til den individuelle planen for opplæringen i norsk og samfunnskunnskap, se forskrift om læreplan for opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere i kapittelet «Kartlegging ved inntak».

Fastsetting av den individuelle planen er en del av kommunens beslutning om tildeling av introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Planen er bestemmende for deltakerens rettigheter og plikter. Planen er derfor et enkeltvedtak i samsvar med forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a og b.

Kommunen velger selv formen på den individuelle planen: Om den skal være et vedlegg til enkeltvedtaket om tildeling av introduksjonsprogram, eller om det skal fastsettes et eget enkeltvedtak om innholdet i den individuelle planen. Uavhengig av hvordan kommunen fastsetter innholdet i den individuelle planen, må alle kravene for enkeltvedtak i forvaltningsloven være oppfylt. Det må fremkomme klart at deltakeren har klageadgang på alle beslutninger som tas med i det enkelte vedtak/dokument. Dette gjelder for eksempel både beslutningen om deltakelse i introduksjonsprogram (§ 2), beslutningen om deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap (§ 17) og beslutningen om innholdet i den individuelle planen (§ 6 og § 19 første ledd).

Det følger av forskriften om læreplan i norsk og samfunnskunnskap at den individuelle planen for opplæringen skal angi mål for opplæringen og antall timer som tildeles. Målene for opplæringen i norsk og samfunnskunnskap skal fastsettes i samsvar med nivå, kompetansemål og emner som beskrevet i læreplanen. Disse målene skal fremgå av den individuelle planen.

Gjennom norskopplæringen skal deltakeren kunne nå et ferdighetsnivå i norsk som setter deltakeren i stand til å bruke eller bygge videre på sin kompetanse i utdanning eller arbeid. Sluttmaal for norskopplæringen må fastsettes ut fra deltakerens langsiktige mål for arbeid eller utdanning og målet med introduksjonsprogrammet.

Observasjoner og vurderinger

(1) I følge egenerklæringen fra Selbu kommune utarbeides individuell plan innenfor fristen på 3 måneder etter bosetting. Kommunen har i den senere tid tatt i bruk i en ny mal for individuell plan som bygger på en mal utarbeidet av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. Her er selve planen og vedtaket del av ett integrert dokument.

(2) Gjennomgangen av enkeltsakene viser at plan for opplæring i norsk og samfunnskunnskap tidligere ikke var en del av individuell plan. Dette er endret i de nyeste planene som er sendt inn, slik at de også inneholder en nærmere beskrivelse av sluttmaal for norskopplæringen, og delmaal for å komme fram til avsluttende nivå.

(3) I følge egenerklæringen fra Selbu kommunene har man tidligere hatt utfordringer med å få gjennomført trekantsamtaler med deltakeren, lærer fra voksenopplæringen og representant for flyktningetjenesten. Kommunen er i ferd med å etablere et system for dette høsten 2017.

(4) Gjennomgangen av de nyeste enkeltsakene viser at begrunnelsene for vedtak om individuell plan (pkt. 5 i malen) nå er del av vedtaket, og at de er tilpasset den enkelt deltakeren. Begrunnelsen viser godt sammenhengen mellom kartleggingen av deltakeren, deltakerens maal med programmet og tiltakene i programmet.

(5) De nyeste individuelle planene som er sendt inn i forbindelse med tilsynet, viser til hjemmelen i regelverket (introduksjonsloven § 6 og § 19) i planenes punkt 8.

(6) I følge kommunens egenerklæring blir den individuelle planen overlevert deltakeren personlig.

(7) De nyeste individuelle planene henviser til framgangsmåten ved klage og retten til å se sakens dokumenter under planenes punkt 10.

Konklusjon

Selbu kommunens praksis når det gjelder fastsetting av individuell plan som enkeltvedtak er i samsvar med introduksjonsloven § 6, jf forvaltningsloven kap. IV.

4.2 Tilsystema 2 – Individuell tilpasning av planen og utarbeidelse i samråd med deltakeren

Gjennom tilsynet har tilsynsmyndigheten vurdert om:

- Individuell plan er tilpasset den enkelte deltakeren
- Planen er utarbeidet i samråd med deltakeren

Rettslig grunnlag

Den individuelle planen skal utformes på bakgrunn av en kartlegging av deltakerens opplæringsbehov og av hvilke tiltak vedkommende kan nyttiggjøre seg, jf. introduksjonsloven § 6 første ledd annet punktum. Planen skal utarbeides i samråd med deltakeren, jf. introduksjonsloven § 6 tredje ledd.

Det er viktig at den enkelte deltaker gis mulighet til og ansvar for å planlegge egen kvalifisering. Kravet om medvirkning fra deltakeren skal sikre at det er deltakerens egne forutsetninger og maal som ligger til grunn for det kvalifiseringsløp vedkommende skal gjennomføre. Samtaler med deltakeren om personlige ressurser, muligheter og realistiske fremtidsplaner, er derfor en viktig oppgave i kartleggingsarbeidet og ved utarbeidelsen av den individuelle planen.

For at medvirkningen skal være reell og konstruktiv må kommunen sørge for at deltakeren får relevant informasjon og veiledning slik at deltakeren kan ta informerte valg. Deltakeren må få informasjon om hva den individuelle planen er og hva som er formålet med planen. Det vises til kommunens veiledningsplikt etter forvaltningsloven § 11 og utrednings- og informasjonsplikt etter forvaltningsloven § 17.

I følge introduksjonsloven § 6 tredje ledd skal den individuell planen utarbeides *i samråd* med deltakeren. Det innebærer at kommunen i en situasjon der det er uenighet mellom deltaker og kommune, *kan* fastsette innhold i individuell plan med utgangspunkt i en faglig vurdering. Kommunens beslutning skal begrunnes og dokumenteres. Se nærmere om dette tema i kommentaren til bestemmelsen i rundskriv G-01/2016.

Observasjoner og vurderinger

(1)/(2) I følge egenerklæring fra Selbu kommune blir deltakere informert om individuell plan i oppdateringssamtalene som finner sted tre ganger i året. Gjennom samtalen sikres det at deltakeren er innforstått med innholdet i individuell plan. Deltakeren blir involvert i utformingen av individuell plan, og det brukes tolk i slike samtaler ved behov.

(3) Selbu kommune har utarbeidet et kartleggings skjema for nye deltakere i introduksjonsprogrammet og kommunen bekrefter gjennom sin egenerklæring at de gjennomfører en kartleggings samtale med deltakeren kort tid etter bosetting. I kartleggingen inngår det også informasjon som er kartlagt gjennom asylmottaket eller i forbindelse med overføring av kvoteflyktning. Kommunen har tatt i bruk fagprogrammet *Visma* flyktning for å oppsummere kartleggingen. Innsendte enkeltsaker viser at hovedmomentene fra kartleggingen tas med i de individuelle planene, selv om dette ikke er noe krav i regelverket.

(4)/(5) I de nyeste planene som er sendt inn i forbindelse med tilsynet, er det skilt tydelig mellom deltakerens langsiktige mål for arbeid og utdanning i Norge, og mål for introduksjonsprogrammet i seg selv. I disse planene er det spesifisert både utdannings- og yrkesrelaterte delmål, som bygger opp under hovedmålet for den enkeltes introduksjonsprogram.

(6) I den nyeste individuelle planen som er sendt inn i forbindelse med tilsynet, er målene for opplæring i norsk og samfunnskunnskap fastsatt i forhold til nivåbeskrivelsen i læreplanen etter introduksjonsloven.

Konklusjon

Selbu kommunes praksis i dag når det gjelder utarbeidelse og individuell tilpasning av planen er i samsvar med introduksjonsloven § 6.

4.3 Tilsystema 3 – Innholdselementer i individuell plan

Gjennom tilsynet har tilsynsmyndigheten vurdert om:

- Individuell plan inneholder opplysninger om introduksjonsprogrammets start, tidsfaser og en angivelse av tiltakene i programmet

Rettslig grunnlag

Den individuelle planen skal minst inneholde programmets start og tidsfaser og en angivelse av tiltakene i programmet, jf. introduksjonsloven § 6 annet ledd.

Kommunen skal fastsette programmets varighet individuelt. At introduksjonsloven § 5 angir en grense på to år innebærer ikke at alle automatisk skal ha et program som varer så lenge. Det er store variasjoner i nyankomne innvandreres arbeidserfaring og utdanning og det er viktig at kommunene i størst mulig grad benytter den fleksibiliteten som loven gir for individuell tilrettelegging, både av programmets lengde og innhold. Vurderingen av varigheten på programmet skal skje i samsvar med lovens formål og på bakgrunn av deltakerens kvalifiseringsbehov, forutsetninger og mål.

Hvilke tiltak som skal inngå i introduksjonsprogrammet fremgår av introduksjonsloven § 4 tredje ledd. Etter denne bestemmelsen skal programmet minst inneholde (a) norskopplæring, (b) opplæring i samfunnskunnskap og (c) tiltak som forbereder til videre opplæring eller tilknytning til yrkeslivet

Alle disse tre obligatoriske innholdselementene skal være med i den individuelle planen. De tre elementene må ikke være til stede til enhver tid, men alle elementene må være tilstede innenfor rammen av den enkeltes program og være med i den individuelle planen. Tilsynet omfatter ikke en vurdering av programmets innhold utover å kontrollere at de tre obligatoriske innholdselementene er med i den individuelle planen.

Omfang og intensitet for det enkelte element må kommunen ta en skjønnsmessig avgjørelse av ut fra kartleggingen av deltakerens behov, forutsetninger og mål med introduksjonsprogrammet.

Observasjoner og vurderinger

(1) Selbu kommunes mal for individuell plan inneholder rubrikker for programmets start og varighet. Disse er benyttet i de nyeste enkeltsakene som er sendt inn i forbindelse med tilsynet, slik at tidsperioden for introduksjonsprogrammet er oppgitt under punkt 2 i planene.

(2)/(3) De nyeste individuelle planene som er sendt inn i forbindelse med tilsynet, inneholder tiltakene norskopplæringen, opplæring i samfunnskunnskap, samt andre tiltak som gir innsikt i samfunns- og arbeidsliv. Start- og sluttdato for tiltakene er oppgitt.

I foreløpig tilsynsrapport gjorde vi oppmerksom på at sistnevnte tiltak i malen fra IMDi er heter «Tiltak som *forbereder* til arbeidsliv eller til videre opplæring eller utdanning.» I dette ligger det en noe annen innretning av tiltak, som går utover det å «gi innsikt i» samfunns- og arbeidsliv.

I sitt svar på foreløpig tilsynsrapport datert 22.01.2018 skriver kommunen at de har endret praksis slik at mal for individuell plan nå inneholder både rubrikkene «Tiltak som forbereder til arbeidsliv ...» og «Andre tiltak».

(4) Det framgår av de individuelle planene hvem som har ansvar for de ulike tiltakene. Planene er utformet slik at også deltakerens (del-)ansvar for enkelte av tiltakene er tydeliggjort.

Konklusjon

Selbu kommunes praktisering av innholdsbestemmelsene for individuell plan er i samsvar med introduksjonsloven § 6, jf introduksjonsloven § 4 annet ledd om innholdselementer i programmet.

4.4 Tilsystema 4 – Jevnlig oppdatering av individuell plan og tilpasning til endringer i deltakerens livssituasjon

Gjennom tilsynet har tilsynsmyndigheten vurdert om:

- Individuell plan tas opp til ny vurdering med jevne mellomrom
- Planen tas opp ved vesentlige endringer i deltakerens livssituasjon
- Fastsetting av vesentlige endringer i planen ved enkeltvedtak

Rettslig grunnlag

Oppfølging av den enkelte deltaker er en forutsetning i arbeidet med å utforme og gjennomføre den individuelle planen. Hovedmålet med oppfølgingen er at deltakeren skal få realisert målene i sin individuelle plan og raskest mulig komme i ordinært arbeid eller utdanning. Kommunen har ansvar for å følge opp deltakeren, påse at den individuelle planen følges og revideres ved behov og at det ikke oppstår dødtid mellom de ulike kvalifiseringstiltakene i introduksjonsprogrammet.

Det følger av lovens forarbeider at den individuelle planen skal være et verktøy for utarbeiding og tilpasning av et treffsikkert program. Nyankomne innvandrere vil ha ulike forutsetninger for kvalifisering, og ulik kunnskap om opplærings- og arbeidsmuligheter i Norge. For noen kan det være vanskelig å sette gode og realistiske mål for den grunnleggende kvalifiseringen kort tid etter bosetting. Både kommunen og den enkelte deltaker vil etter en tid opparbeide seg kunnskap, forståelse og innblikk i hvordan kvalifiseringen forløper. På bakgrunn av dette og en vurdering av progresjonen i programmet og eventuelle endringer i deltakerens livssituasjon, kan det oppstå behov for å korrigere eller endre den individuelle planen. Det kan bli nødvendig å justere planen både med hensyn til mål og innhold (tiltak).

Introduksjonsloven § 6 fjerde ledd stiller krav om at den individuelle planen skal tas opp til ny vurdering med jevne mellomrom. «Jevne mellomrom» innebærer at planen skal tas opp til ny vurdering minst en gang i halvåret. Dette sikrer at kommunen får oversikt over at fremdriften er som den skal, og at tiltakene og målene er realistiske og fremdeles aktuelle.

I tillegg til at planen skal vurderes med jevne mellomrom, skal den også tas opp til ny vurdering ved vesentlig endring i deltakerens livssituasjon, jf. introduksjonsloven § 6 fjerde ledd. Slike endringer kan for eksempel være sykdom, svangerskap eller familieinnvandring som i en periode kan forsinke fremdriften eller kreve ekstra innsats fra programdeltakeren.

Kommunen må kunne dokumentere at den individuelle planen tas opp til ny vurdering med jevne mellomrom og ved vesentlig endring i deltakerens livssituasjon. Dette kan for eksempel gjøres ved journalnotater/referater fra oppfølgingssamtaler med deltakeren og at tidspunkt for gjennomførte vurderinger/endringer føres på den individuelle planen.

Observasjoner og vurderinger

(1)/(2) I følge Selbu kommunes egenerklæring, blir de individuelle planene oppdatert med jevne mellomrom. Kommunen har utarbeidet en oversikt over tidspunkt for oppdatering av de individuelle planene som forenkler oppfølging av denne prosessen. De nyeste innsendte planene viser at tidspunkt oppdatering av

individuell plan er oppgitt til slutt i dokumentet, sammen tidspunkt for neste oppdatering.

I foreløpig tilsynsrapport ble det påpekt at det var ikke dokumentert hvor ofte og på hvilken måte planene for *norskopplæring og samfunnskunnskap* for den enkelte deltakeren ble oppdatert. I sitt svar på foreløpig tilsynsrapport skriver kommunen at individuell plan framover vil inneholde egne mål opplæringen, og at progresjonen her vil bli fulgt opp gjennom samtaler med deltakeren. Status vil bli dokumentert i individuell plan.

(3) I følge kommunens egenerklæring er det god kommunikasjon mellom voksenopplæringen og flyktningetjenesten om endringer i deltakernes livssituasjon. På denne måten kan den individuelle planen tas opp til ny vurdering ved vesentlige endringer.

(4) I følge egenerklæringen fra kommunen blir vesentlige endringer fulgt opp gjennom en revisjon av individuell plan. Deltakeren blir involvert i denne prosessen. Den reviderte planen følger IMDi sin mal for individuell plan, slik at nødvendige innholdselementer for et enkeltvedtak blir tatt med. Også opplysninger om klageinstans og framgangsmåten for klage blir på denne måten gjort kjent for deltakeren.

Konklusjon

Selbu kommunes praksis når det gjelder oppdatering av individuell plan er i samsvar med kravene i introduksjonsloven § 6.

5. Tilbakemelding på foreløpig rapport - avslutning av tilsynet

Fylkesmannen ba om en tilbakemelding på foreløpig tilsynsrapport innen 22. januar 2018. I uttalelsen dokumenterte kommunen at de hadde gjennomført rettingstiltak.

Fylkesmannen vurderer disse tiltakene som egnet til å rette de lovstridige forhold som ble påpekt i foreløpig rapport. Med bakgrunn i dette avsluttes tilsynet med utsendelsen av denne endelige tilsynsrapporten.

Oversikt over innhentet dokumentasjon

- Egenerklæring fra Selbu kommune
- Tilbakemelding på foreløpig rapport og gjennomføring av rettingstiltak
- Mal for kartleggingsamtale ved bosetting av flyktninger
- Mal for individuell plan for introduksjonsprogram (tidligere utgave)
- Mal for individuell plan for introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap (ny utgave fra høsten)
- Rutinebeskrivelse for samarbeid rundt deltakere i introduksjonsprogrammet
- Oppdatert mal for individuell plan per 22.01.2018
- 5 enkeltsaker, med vekt på dokumenter knyttet til individuell plan